# DE EMTIONE VENDITIONE DISPUTATIO, QUAM PRAESIDE MAGNIFICO, CLARISSIMO ... DN...

Theodor Adami, Chilian Stisser

Digitized by Google

REVERENDISSIMIS,

Antiqua generis, virtutumq́; nobilitate Illuſtribus,

# DN. LVDOVICO A LOCHOVV, Archiepiſcopæ Magdeburgenſis per Germaniam primæ Decano,

&

# DN. VVICHARDO A BREDOVV, Seniori, Reliquiſq́; Dominis Canonicis, Dominis ſuis ſubmiſſè colendis,

S.

SEmper equidem veriſſimum illud ſum arbitratus, quod Cicero alicubi præclarè à Platone dictum prædicat: Nos non ſolum nobis natos eſſe, ſed partem ortus noſtri patriam ſibi vindicare, partem parentes, partem amicos. Cum enim principes ſint patria & parentes, quibus præ reliquis omnem amorem debeamus & obſequia, in nullo etiam magis elucere poterit gratitudo noſtra, quàm ſi ſumma ope nitamur, vt, ſi non magnam, tamen aliquam adiumenti partem vtriſq; afferamus. Quod verò adiumentum maius eſſe poſſit, quàm ſi bonis conſilijs, legibuſq́; æquis Reipub. felicitas præſtetur, cum

ea tan-

… vigere exiſtimetur, dum recta cõſilia, legeſq; iuſtas vigere videmus? Vtrumq; aut alterum certè à Iuriſprudentia proficiſci neminem latere poteſt: quæ vna potiſsimum cauſa fuit, vt, cum à primis vſque annis bonis me diſciplinis tradidiſſem, tandem ad hanc pleno gradu contenderem. Eò accedebat, quod inuenirem & Auum & Abauum meum rectà mihi in hoc itinere præceſſiſſe & magnã cum ad imitandũ tum ad conſeruandum gloriam reliquiſſe: Patrem verò meum adhuc mihi virtutis omnis & eruditionis exemplum præbere. Ita, maiorum vita inſpecta, cum Patris quoq; conſilio & autoritate illã Iuriſprudentiam certum mihi, ad quem tenderem, finem proponerem, iam à me quoq; rationem ſtudiorum meorum poſcebat pater: In quo vt illi obſequium præſtarem, & debui & volui, quicquid erat, libentiſſimè ſuſcipere. Vtiq; hanc paruulam diſceptatiunculam &, vt ætas permiſit, exiguam, conſcripſi, & in publicum edidi. Cum verò tenellus hic fœtus abſq, Patrono prodire vereretur, Vobis, Reuerendiſſimi, genere, virtutibuſq; Illuſtres, Viri, hunc potiſſimum conſecrandum & me & mea omnia commendanda conſtanter duxi: Non vt tantus ſit, quantus vt offerretur, æquum eſſet, Sed vt vos, Viri Reuerendiſſimi, cum meum mihi propoſitum finem cognitum haberetis tum grati animi teſtimonium acciperetis. Quod vt, pro veſtra in me affectione, non ex operis tenuitate, ſed ſtudioſa potius ſubiectione, æſtimare & boni conſulere velitis, etiam atq; etiam precor. Deus Opt. Max. Vos Patriæ Duces, ad Eccleſiæ & Reip. emolumentum diu incolumes conſeruet. Dabantur ex Muſeo Idib. Martijs. Anno ſalutis 1608.

Chilianus Stifferus Iunior,
Reſpond.

# THESIS I.

CONTRACTUS pleroſq; ex Iure gentium originem ducere, itemq; iniri vel Re, vel Verbis, vel Literis, vel denique Conſenſu non dubij iuris eſt. Non quidem quod conſenſum excludant quidam eorum, cum ſine eo nullus contractus eſſe poſsit. Sed quod præter hunc reliqui aliud quid requirant, hi autem vt ſolo conſenſu contenti, ita quoq; eo perfici credantur.

2. Inter reliquos principem locum tenet EMTIO VENDITIO: quam hac diſputatione conſiderabimus: & definimus ipſam, Contractum Iuriſgentium, nominatum, bonæfidei, in quo per ſolum conſenſum res precio certo ita commutantur, vt Venditor ad tradendam Emtori rem, Emtor ad dandum venditori precium obligatus ſit.

3. Nudum & ſolum conſenſum dico, quod eo perficiatur Emtio Venditio: Ex eo tamen nec pactum nudum, ſiue nuda conuentio eſt *a*: quamquam inde manifeſta inter permutationem, quæ ex re tradita initium obligationis habet, differentia gignitur *b*: Vnde nec hanc ab Articulo do vt des differre ſatis apertè Paulus ſtatuit *c*.

*a Generale enim illud ſtatuo, quod in pactis & nudis conuentionibus præter purum & nudum conſenſum nihil ſit l. 1. ff. de pact. l. 27. C. locati l. 15. C. fam. herciſ. Duar. ad l. 7. §. 4. de pact. Borch. c. 2. de quarta pact. diuiſ. At in omnibus omninò contractibus negotium aliquod geri præter conuentionem indicant l. 7. §. 2. de pact. l. 1. de æſtim. l. 15. de præſc. verb. l. 18. de donat. l. 14. de precario. Et igitur Emtio non erit abſq; negotio. b l. 1. h. t. l. 1. de rer. permut. l 5 §. 1. de præſcr. verb. Vnde ex hac iuris ratione, ſi lex vel ſtatutum aliquod, de permutatione loquatur, id in emtione locum non habere volunt Bald. in l. 1. C. de rer. permut. Tiraq. de retr. Lignar. §. 1. gloſ. 14. n. 30. quanquam prohibita alienatione etiam permutatio cenſetur prohibita l. vlt. C. de reb. ali. non alienand. l. 19. de lib. cauſ. c d. l. 5. §. 1. de præſcr. verb. l. 3. 4. C. de rer. perm. Et ita poſt Decium aliosq; rectè putat Pinell. ad Rubr. l. 2. C. de reſc. vend. p. 2. c. 1. n. 10. Padilla ad d. l. 5. n. 9.*

Vt illo-

*. . iuorum quoq; opinio vera ſit, qui permutationem contractibus innominatis annumerant l. 1. §. Item emtio, de rer. perm. l 7. §. ſed etſi, de pact.*

4. Quemadmodum etiam in Emtione aliud eſt merx aliud precium, in permutatione hæc diſcerni non poſſunt: Precium ſemper venditoris fit, merx non ſemper Emtoris: In permutatione vtrinq; dominium transfertur, & conſequenter vel Actio inde præſcriptis verbis in id, quod intereſt, vel Condictio ob cauſam, vt id, quod dedimus repetamus, competit.

*Quæ ita à Paulo in l. 1. de rer. perm. explicantur. adde d. l. 1. de cont. emt. d. l. 5. de praſ. verb. & alias.*

5. Conſenſus itaq; primum ad ſubſtantiam huius contractus ita requiritur, vt ob diſſenſum & errorem ſtatim emtio vitietur: Intellige, ſi in corpore erretur *a* aut materia ipſa, ſecus ſi in qualitate tantùm *b*: quanquam in ſtipulatione aliud conſtitutum, quæ non viciatur, licet error in ipſa materia interueniat *c*.

*a L. in venditionibus 9. h. t. l. 4. de leg. 1. b l. 14. l. 41. §. 1. h. t. Cuiac. 2. obſ. 4. Borch. de V. O. c. 5. n. 77. quæ conciliatio & nonnullis ex antiquioribus placuit. c Rationem diuerſitatis quærunt Interpretes in l. 22. de V. O. vbi Zaſ. Duar. Cuiac. & Donell. à quibus licet diſſentiat Gœdd. c. 3. de ſtipul. n. 29. non tamen meliorem affert.*

6. Nec Error ſolùm Contractui eſt contrarius, ſed dolus quoq;, hac tamen diſtinctione, vt, ſi cauſam ille det contractui Emtionis venditionis, eum, ſicuti quemcunq; contractum bonæfidei, reddat ſtatim ipſo iure nullum, ſin incidat in contractum, ope actionis vel exceptionis vindicetur.

*Hanc theſin poſt paucos antiquos latè impugnat Ioan. Robert. 3. animad. c. 1. 2. 3. 4 5. Coraſ. 2. Miſcel. 8. n. 4. Cui tamen vt ratio iuris reſiſtit, & probat l. 7. dolo malo l. 16. §. 1. de min. l. 3. § vlt. pro ſocio. Ita Bart. Bald. Iaſon ad l. tranſactione n. 5. C. de tranſact. Zaſ. ad l. ſi quis cum aliter, de V. O. Hartman. Piſt. 1. quæſt. 23. Contrarium ſtatuunt & ſequuntur recentiores Donell. Cuiac. ad l. ſi quis cum aliter 36. de verb. oblig.*

7. Quodſi iam in acceſſionibus diſſenſus oriatur, puto contra eum fieri debere interpretationem, qui apertius legem dicere contractui potuit.

*L. 39. de pact. l. 21. l. 33. ff. h. t. l. 172. de R. I. vt fruſtra hic reclamet*

 *Cuiac.*

*iac. lib. 1. obſ. 10. & 9. obſ. 37. Nam quid obſtet quo minus Emtor aliquando legem adijcere poßit? l. 7. §. 2. h. t. l. 34. eod.*

8. Quibus omnibus & hoc conſequens eſt eum, qui conſentire nequeat, neq; huius contractus habere communionem: Infantibus & Furioſis natura ipſa conſentiendi facultatem ademit: Lex pupillis & minoribus viginti quinq; annis, niſi tutore & curatore autoribus: Ob malam adminiſtrationem prohibentur prodigi: Inter Patrem & Filium, vt nulla obligatio niſi in caſtrenſibus peculijs & quaſi ita nec Emtio Venditio eſſe poteſt.

*Per iura notißima.*

9. Alterum, quod contractus huius ſubſtantiam ingreditur, eſt pretium, quod non ſolùm interueniat neceſſe eſt, ſed etiam, vt certum ſit, & in numerata pecunia conſiſtat *a*. Etiam tunc certum intelligitur, quando in arbitrium certæ perſonæ confertur, vel tertij alicuius boni viri: Quicquid ille definiuerit, ei ſtare contrahentes oportet: Eo non definiente emtionem nullam eſſe expeditum eſt *b*.

*a l. 9. C. h. t. l. . in fin. h. t. Atq; ita precium huic contractui ita proprium eſſe exiſtimant, vt in dubio precij mentionē deſignare emtionem velint Bart. in l. fin. C. de præd. decur. lib. 10. Tiraq. de retr. proxim. §. 1. gloſſ. 2 n. 2. Menoch. de retinend. poſſ. remed. 4. n. 9. & ſeq. b §. ſed & certum, Inſt. hic. l. fin. C. h. t. Pinell. ad d. Rubr. pa. 2. c. 1. n. 4. & ſeqq.*

10. Quid ſi arbitratus fuerit ſed iniquum? Exiſtimem reduci illud debere ad arbitrium boni viri.

*Id quod commune eſſe in alijs arbitratorum definitionibus noti iuris eſt l. 76. cum l. ſeq. ff. pro ſoc. Vide Menoch. de arb. iud. quæſt. lib. 2. ca. 73.*

11. Vbi verò ex vna parte res, ex altera res & precium datur, ad quem contractum negotium id pertineat, quæritur?

*Videndum primò exiſtimo quid inter partes actum ſit l. 3. ſi cert. pet. l 34. de R I. ſi id non appareat, tùm in dubio ad permutationem id pertinere arbitror l. 1. de æſtim. l. 2. 3. de præſ. verb. Gomez. 2. reſ. 2. n. 10. Couar. 2. reſol. 4. n. 9.*

12. Porrò res tàm corporales quàm incorporales in hunc contractum veniunt, modò in commercio ſint. Nam quæ extra commercium ſunt, earum, niſi ab ignorante fiat, nulla eſt Emtio.

*L. 34. §. 1. h. t. Vnde inuitis quoq; debitoribus & ignorantibus actio vendi*

*vendi poteſt l. Emtori nomine 6. l. 17. de her. vel act. mez. 2. reſ. 2. n. 6.*

13. Imò & res futuras *a*, alienas *b*, rectè e[illegible] n[illegible]t: neq; prohibitam cenſem[illegible] [illegible] puta quæ non ſit vſuraria *c*.

*a L. 8. h. t. l. 73. de V. O. l. 13. de pign. & hypoth. tio ſemper ineſt, ſi nimirum extiterint fructus. Et itaq; [illegible] tione nulla quoq; eſt venditio d. l. 8. h. t. l. cum illud 25. q[illegible] Alciat in l. Cedere 213. in fin. de V. S. Gomez. d. l. n. 7. b l. 2[illegible] tione tamen euictionis & repetitionis tàm precij, quàm eius qu[illegible], eſt differt ſciens emtor ab ignorante l. 27. C. de euict. Couarr[illegible] de Gail. 2. obſ. 7. Mindan. de proceſſ. lib. 2. c. 27. n. 4.*

14. Feudi ſine conſenſu Domini *a* Emphyt[illegible] Domino *b* rerum Eccleſiaſticarum ſine iuſtis [illegible] Minorum niſi modis à lege præſcriptis [illegible] clari iuris eſt.

*a c. vn. de proh. [illegible] per Lothar. c. vn. co[illegible] [illegible]deri. Sanè vt apud Dd. aliud eſt pactum, de vendendo, aliud vendere Hart. Hartman. pract. obſ. 2. Surd. conſ. 52. lib. 1. Ita ſi Vaſallus inconſulto Domino pactum, de Vendendo feudo fecerit, feudo non priuari volunt Schrad. de feud. p. 9. c. 1. n. 25. Borcholt. de feud c. 8. n. 81. Eademq; ratione ſi traditio ſubſecuta non fuerit, feudum non committi volunt. b l. 3. C. de iure Emphy.. Gœdd. in l. 219. de V. S. c l. Iubemus vbi Dd. C. de ſacr. Eccle. Requiſita latè tractat Caualcan. 1. deciſ. 45.* 232

15. Hîc verò obijcitur nobis difficultas, vtrum emtione perfecta teneatur Venditor præcisè rem tradere, an verò liberetur præſtando id quod intereſt? Nos præcisè ad id venditorem, ſi modò rei tradendæ facultatem habeat, obligari concludimus.

*Quam Martini veteris interpretis opinionem ſequitur Bart. in l. 9. n. 21. h. t. multiq; allegati à Mozzio c. 3. ad hunc titulum. Expreſſè eam ſtatuit Paulus 1. ſentent. 13. Ratio Iuris manifeſta eſt. Res n. vendita eſt in obligatione, Igitur ad eam præcisè tenetur venditor. Intereſſe aliquando præſtat non tam vi obligationis quam æquitate iudicij vel quia non tradidit rem ad quam tenebatur vel quia res tradita euicta eſt l. 1. l. 3. de act. emt. Et quid apertius l. 11. vbi cum quæreret Vlp. quid præſtare oporteret venditorem. Rem ipſam inquit, inprimis oportet. Vide l. 68. h. t. l. 10. C. de act. emt. Menoch.*

*.. quæſtion. c. 381. num. 7. & ſeq. Fab. 6. coniectur. 17.*

..ndita, omne, quicquid cohæret ei, cum omnibus ..nditum cenſetur *a*. Vnde vendito caſtro Iuriſ.. ..ro cohærentem venditam intelligi dubium

*..ur in l. 13. §. fin. cum l. ſeq. de act. emt. atq; ita fundi ..petui vſus cauſa ibi ſunt, vendita intelliguntur l. 17. §. 7. ..ertinentijs dicendum arg. l. 2. & ibi Bart. C. de bon. va.. ..b. ꝟ. præſumt. 99. n. 2. & 3.* *b* *Hodie mutata Reipub. forma ..orio cohærere Iuriſdictio exiſtimetur: imò tam merum quàm mix..n; Roland. a Vall. conſ. 42. n. 30. vol. 2. Ceterùm iure ciuili ..n niſi iure Magiſtratus, Merum Imperium non niſi ſpe.. ..SCto competebat, Quem igitur in generali oratione id ve.. ..lem requirebat conceſsionem? Verùm ea non ſunt hu..*

.. ..emtorem hereditatis tranſit ius accreſcendi *c*

*Long.. ..uine poſt Cuiac. 12. obſ. 13. pragmaticos vt vocat inceſſit hac quoq; in re Fab. 50. decad. 5. Non tamen à communi dimoueor. Non minus Iuris, inquit Vlp. in l. 2. eo. tit. habere debet emtor hereditatis quàm venditor, imò omne lucrum. d. l. 2. §. 9. Quidni igitur ius etiam accreſcendi? Hereditas, nomen eſt Iuris, quod & acceſsionem & deceſsionem recipit, l. 178. §. hereditas, de V. S. ſi igitur hereditas eſt vendita, vtiq; etiam ius erit venditum, & quæ illi accedere vel decedere poſſunt, vt omninò vanum ſit, eum hic reſpicere, qui iuris fictione rem habere intelligitur, l. 33. de Vſufr. Duar. 2. de iur. accreſ. 6.*

18. Ita perfecta emtione etiam ante traditionem commodum & incommodum ad emtorem pertinet *a*. Aliud tamen eſt in emtione in ſcriptis, ſub conditione, alternatiuè, pondere, numero, menſura contracta *b*.

*a L. 7. 8. 11. de per. & com. rei vend. l. 35. §. pen. h. t. l. 31. de act. emt. l. 4. C. de per. & com. rei vend.* *b* *In his n. perfecta emtio non eſt, niſi poſt ſcripturam & conditionem impletam, non niſi poſt alternatiua electionem, non prius quàm res numerentur, appendantur, menſurentur, l. 1. & paßim ff. de per. & com. l. 5. l. pen. C. eod. Vide Mynſing. 6. obſ. 36.*

19. Mutuo Conſenſu contrahi Emtionem explicatum eſt. Quod

ſi neq;

ti neq; precium neq; res ſecuta, contraria voluntate eandem ſolui, abſq; dubio eſt *a*: Vnius pœnitentia nunquam, nec principis reſcripto, ne quidem ſi arrhæ datæ fuerint *b*.

*a L. 2. 3. de reſcind. vend. b vt rectè ſtatuit VVeſenb. par. h. t. n. 9. Cum arrha enim vel ſignum ſint vel firmamentum contractus, abſurdum ſit cum aliàs à contractu non niſi re integra vtriuſq; voluntate abire liceat, id ad reſciſsionem proficere, quod contrario fini adhibitum eſt l. 17. C. de fid. inſt. & §. 1. pact. h. t. de Contractu Imperfecto loquuntur.*

20. Quod ſi pacta Emtioni Venditioni adiecta fuerint, illa vt ſeruari oportet, ita tamen ob eorum inobſeruantiam à contractu recedi iuri non conuenit, ſed in hoc potius agetur, vt placiti fides ſeruetur.

*L. 79. h. t. l. 14. C. de reſc. vend. Iaſon in l. fin. n. 15. de Condict. c[illegible] at. ta. non ſecut. Cephalius conſ. 407. lib. 3. Surd. Conſ. 38. lib. 1. O[illegible] cit[illegible] l. 1. C. de pact. int. emt. & vend. Varias conciliationes more ſuo exa[illegible] ſide rat Pinell. ad Rubr. C. de reſcind. vend. p. 2. c. 2. n. 14. cum ſeq[illegible] dabit diſputatio.*

21. Sed rectè receditur à perfecta etiam venditione [illegible] l. 2. C. de reſcind. vend. quando videlicet venditor vlt[illegible] ium iuſti precij deceptus fuerit.

*Non Tyrannicum eſſe, vt Molinæus clamat, ſed ſumma æquitate introductum hoc beneficium argumento eſſe poteſt, quod natura ipſa huius contractus ſit, vt emtor vilius comparandi, venditor carius diſtrahendi animo vix poſt multas contentiones ad certum tandem conſentiant precium l. 8. C. de reſc. vend. l. 22. §. vlt. cum l. ſeq. ff. locati. Cum verò ex reipſa hæc quaſi deceptio venditionẽ non infringeret, ſed in infinitum ferè probaretur, optimi Imp. hanc læſionem non ferendam, certis hiſce cancellis concluſère. At quare vltra dimidium iuſti pretij rem hanc redigi, voluerunt? nonne æquius fuerat hæc officio iudicis relinqui? Ne videlicet & ob pauxillulum commercia reſcinderentur, neq; tamen ob nimiam læſionem tolerarentur. Quinimò expediat Reip. legem prima fronte iniquam, certam tamen præſcribere, quàm iudicum animis omnia permittere: Quod & Philoſopho multis in locis placuit. Naturaliter autem licere in l. 16. §. pen. de min. intelligo, non cum Accurſio Iuregentium, ſed, vt rectius Hiſpani, ex natura contractus, Padill. ad d. l. n. 10. Rurſum læſio illa non fraude debet fieri ſed ex re ipſa oriri; Cum verò celeberrima ſit, illius legis materia, Paucula pro re nata hic delibabo*

22. Ob eande igitur rationem ad Emtorem quoq;,item locationem, permutationem, diuiſionem id extendimus.

*Cuius rationes ab alijs huc tranſcribere nullius ſit rei, ſufficiat eandem eſſe iuris & legis rationem, id beneficium non perſonæ ſed cauſæ tribui, nempe læſioni, q venditori competat, non quia venditor eſt, ſed quia læſus eſt: & itaq; vno verbo, Vbicunq; in bonæfidei contractibus ſimiles cauſæ ſunt, h. eſt, vnus dat, recipit alter, Et ita læſio interuenire poteſt, deciſio quoq; legis eadem ſit neceſſe eſt. interim videatur Cagnol. Pin. Padill. Donell. ad hanc legem, Gomez reſ. Couarru. 2. reſ. 3. alijq;. Diſſentit in pleriſq; Anton. Fab. in totâ dec. 8. 22. de error. pragmat.*

23. Ad tranſactionem verò *a* & aduerſus tertium poſſeſſorem *b* id porrigi negamus, vti etiam ſi iuramentum venditioni acceſſerit & renunciatio *c*.

*a Ratio manifeſta eſt quod in materia læſionis, hac præſertim in lege, pro regula ſtatuatur eam tempore contractus inſpiciendam l. 17. C. de vſur. l. ſi voluntate 8. C. de reſcin. vend. Pinell. in repetitione huius legis p. 3. c. vlt. n. 15. Myſing. 4. obſ. 37. n. 7. Atqui omnis tranſactio vt de re incerta eſt, ita quoq; quid poſtea euenerit in ea reſpici nequit. Vt omittam, fieri potuiſſe vt minus rectè peteret, vt causà caderet. Neq; parùm facit, quod reip. quoq; expediat, litium quendam finem eſſe, Vide l. 65. §. 1. de Cond. ind. Geil. 2. obſ 70. Pinell. p. 1. c. 4. n. 13. Padill. n. 23. vbi plures. b Ratio aperta eſt. Actio enim perſonalis non datur contra tertium, vide l. 1. & 3. C. ſi vend. pign. agatur, niſi tertius ille fraudis fuerit conſcius. Pinell. p. 2. c. 1. n. 32. Padill. n. 39. c Qui enim iurat, hoc ipſo renunciaſſe intelligitur. Qui renunciat etiam generaliter, omnia ea cogitaſſe creditur, ex quibus venditio reſcindi poteſt, cum generalis oratio omnes ei generi ſubiectas ſpecies complectatur arg. l. 7. de mil. teſtam. l. quicquid, de V. O.*

24. Hæc autem reſciſsio qua actione fiat cum antiqui variarint, nos neq; officium Iudicis, neq; reſtitutionem in integrum ſed actionem ex emto vendito competere exiſtimamus.

*Quam ſententiam communem dicit Pinell. p. 2. c. 1. n. 26. & firmatur per l. 31. §. quia aſsidua, de ædil. edict. l. 6. in fin. l. 12. §. 1. de iur. dot. vt proinde illorum opinio etiam falſa, qui quadriennium huic beneficio præfiniunt. Habet autem Emtor electionem vt vel rem reſtituat pretio recepto vel ſuppleat quod deeſt vero ſeu iuſto pretio: Inter quæ duo nullam agnoſco differentiam. Cum Imp. quod iuſtum & verum dixerant, in d. l. 2. mox iuſtum ſimpliciter*

... appellent in l. 8. & alibi vera pretij æſtimatio
tium eſt l. 15. in fin. de iud. l. 31. §. ſi vir vxori, de don ... vx
de pign. l. 12. de iur. dot. l. vlt. C. de litigioſ. & alijs quas adducit
2. ſelect. 19. An fructus reſtituere debeat cum re Emtor? Medi...
tiam ſequemur vt neq; omnes fructus retinere poſſit, vt voluit Capoll. ...
Cagnol. neq; omnes cogatur reſtituere, vt poſt Bald. ſtatuere Alb... Sa
Sed fructus cum vſuris pretij, quod venditor accepit, compenſet, ... it
rata iuſti pretij partem quoq; fructuum habeat. l. 2 C. de vſur. Illud v...
addo immodicam læſionem eſſe, ſi rem centum aureis dignam, minoris q...
quaginta vendidero: In Emtore, ſi pro re digna aureis X. plus q...àm 20.
ſtitit vt Alber. Connan. Forcat. Duar. Donell. alijq; exiſtimarunt.

25. Licet verò varia pacta huic contractui apponi poſsint, t... tamen maximè ſolemnia ſunt: Primum Addictio in diem, vel pu... vt, meliori allata conditione, ab Emtione recedatur, vel ſub C... ditione, vt perficiatur emtio, niſi melior offeratur Conditio.

*De qua tot. tit. ff. de in diem addict. Si pura, Emtor & vſuras cap... acceſſiones lucratur & periculum ſuſtinet l. 2. 4. h. t. Si ſub conditione, ... ditor dominus manet & itaq; contraria tunc locum habent. quanquam in... dictum quod vi aut clàm eum habere contra Robert. cum Cuiac. 2. obſ. 25. ...rius arbitror.*

26. Secundo pacto Commiſſorio cauetur, vt, niſi intra certu... diem pretium ſit numeratum, res inemta fiat.

*L. 4. & tot. tit. hic. ita vt lege hac commiſſa venditoris ſit eligere vtr... exercere hanc legem an pretium petere velit? d. l. 4. §. eleganter.*

27. Deniq; ſolet adijci pactum de retrouendendo, vt, quandocunq; vel intra certa tempora, oblato precio, res reſtituatur *a*. Cumq; perſonale tantum id pactum ſit, remq; ipſam afficere nequeat, aduerſus tertium poſſeſſorem non competet *b*: multò minus rei vindicatio: ſed actio tantùm perſonalis, quæ ex hoc contractu oritur *c*

*a Licitum eſſe illud pactum confirmat Tiraq. de retr. Ligna in præfat. n. 5. Mynſ. 6. obſ. 20. Couaru. 3. reſ. 3. & 9. b Ratio eſt, quod actio perſonalis non egrediatur perſonam, vid. l. 4. de l. commiſſ. l. 7. §. 5. de pact. Gail. 2. obſ. 16. n. 13. Cuiac. 8. ad Afric. in l. 24. de præſcr. verb. c illud enim pactum contractui adiectum non reformat naturam contractus ſed illius potius aſſumit, cum pars illius eſſe cenſeatur d. l. 7. §. 5. de pact. Mynſ. 6. obſ. 69. Gomez. 2. reſ. 2. n. 29. Hart. Piſt. 1. quæſt. 21. n. 7.*

28. Quæ

ctio vt in heredes tranſit *a*, ita quoq; extraneo cui pot... triginta annis non præſcribi communiter ſtatutum eſt.

*a De acceſſorio enim idem quod de principali iudicandum Geil. 2. obſ. 1. n. 4. & 5. b Tiraq. 1. de retr. Lign. §. 26. gl 3. n. 1. aliq; à Treulero allegati. Quod ſi ... in re...endendo, cuius temporis æſtimatio ineunda ſit, quæratur: Tempus retractus inſpiciendum putauerim arg. l. cum quaſi §. ſi plures & l. ſeq. §. ſin autem. ff. de fidecom. lib. l. 49. §. meminiſſe de leg. 1. Quinimò in omni æſtimatione rei debitæ, tempus ſolutionis inſpiciendum l. cum certum ff. de aur. & arg. leg. l. in leg. Falcidia §. Corpora ff. ad l. Falcid. Atq; ita ſentit C... in d. l. 2. C. de pact. int. em. & vend. n. 93. Theſaur. deciſ. 140.*

29. Deni..., vt concludamus, ex hoc contractu naſcuntur actiones tam emti quàm venditi: Ex emto agit Emtor eiuſq; heres, aduerſus Venditorem eiuſq; heredem, ad rem tradendam *a*: Ex vend...o actio competit aduerſus Emtorem ad conſequendum pre...m *b*.

*a L. 11. & tot. tit. de act. emt. Rem verò intellige poſſeßionem eius vacu...m cum fructibus & acceßionibus à tempore contractus perceptis l. 2. §. 1. de act. emt. l. 13. eod. l. pen. C. eod. b Simul & vſuras, poſt diem traditionis & moram l. 3. §. 18. d. t.*

## COROLLARIA.

I. Reſtitutionem in integrum concedi Eccleſiæ aduerſus ſententiam etiam principis vel Cameræ, ad exemplum Minorum, expeditum eſt.

II. Quod & ad Metropolitanam Eccleſiam extendi, eadem, quæ ſubeſt, ratio, & ius idem ſuadet.

III. Neq; in dubio Iudex petitam & deductam reſtitutionem ex officio ſaltem reijcere poteſt.

IV. Dominus Feudi, ſi facultatem tradendi habeat, ad traditionem feudi promiſsi præciſè tenetur.

V. Reconuentionem in cauſa non feudali coram Domino vel Patribus non admitti, verius eſt. *Mynſ. 4. obſ. 90.*

P O L I T I C V M.

Noſtri Imperij ſtatus an mixtus ſit, vel Ariſtocraticus, vel Monarchicus, quæritur: quid defendi poſsit, videbimus.

*F I N I S.*